توقف اجرای طرح ایجاد نژاد گوسفند چند قلوزا و بی‌دنبه به‌علت کمبود اعتبار

مدیر قطب ایجاد نژاد گوسفند چند قلوزا و بی‌دنبه کشور هدف اصلی تشکیل این قطب را ایجاد یک ترکیب نژادی پربازده جهت معرفی به سامانه‌های پرورش روستایی و نیمه‌صنعتی در راستای افزایش میزان تولید گوشت قرمز مورد نیاز کشور و جلوگیری از واردات بی‌رویه آن طی دهه گذشته دانست و افزود: اما متأسفانه به‌علت تأمین نشدن بودجه و اعتبارات مورد نیاز، ادامه طرح از مرحله انجام پژوهش‌ها و عملیات لازم برای ایجاد و آزمایش الگوهای ترکیبی مورد پیش‌بینی فراتر نرفته و عملاً متوقف شده است.

به گزارش پایگاه خبری صنعت غذا و کشاورزی(اگروفودنیوز)، به نقل از ایسنا؛ دکتر محمد مرادی شهربابک درباره علت انتخاب این ویژگی‌ها برای پرورش گوسفند در کشور، توضیح داد: دنبه‌دار شدن نژادهای گوسفند کشور به‌نوعی سازگاری با محیط (تفاوت‌های زیاد در دسترسی به مواد خوراکی طی فصل‌های مختلف وجود دارد) است.

وی اظهار کرد: همچنین دنبه‌دار شدن گوسفندان انتخاب پرورش‌دهندگان در سامانه‌های پرورشی مرتعی است که بتوانند در زمان‌هایی که علوفه به‌وفور در دسترس است، مازاد انرژی دریافتی را به‌منظور استفاده در فصول دیگر که علوفه در دسترس کم می‌شود، استفاده کنند.

همه نژادهای بومی کشور از نظر ژنتیکی تک قلوزا هستند

این عضو هیئت علمی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، خاطرنشان کرد: علاوه‌بر این در سامانه‌های مرتعی ایران به‌علت محدود بودن منابع خوراکی و در نتیجه نداشتن توانایی میش‌ها در تولید شیر کافی مورد نیاز تاکنون صفت دوقلوزایی مورد توجه پرورش‌دهندگان نبوده است و از این‌رو تقریباً همه نژادهای بومی کشور از نظر ژنتیکی تک قلوزا هستند.

دکتر مرادی ادامه داد: در سامانه‌های پرورشی غیرمرتعی که تغذیه میش‌ها عمدتاً با استفاده از خوراک دستی انجام می‌شود، اولاً دیگر به ذخیره انرژی به شکل چربی نیاز نیست (حدود ۱۵ – ۱۰ درصد لاشه) چون مواد خوراکی در همه ایام سال و به اندازه کافی در دسترس دام‌هاست و ثانیاً با نرخ بره‌زایی تک قلو هزینه‌های پرورش تأمین نمی‌شود.

عضو هیئت علمی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران با بیان این‌که به توصیه پزشکان مصرف چربی‌های حیوانی در رژیم‌های غذایی انسان با محدودیت روبرو شده است، افزود: در نتیجه ارزش اقتصادی دنبه(چربی) تولیدی در مقایسه با گوشت بسیار پائین است، در حالی‌که مقدار انرژی مورد نیار برای تولید هر گرم چربی بیش از دو برابر مقدار انرژی مورد نیاز هر گرم پروتئین است و این امر منجر به تولید محصولی با هزینه بسیار بیشتر و قیمت فروش بسیار کم‌تر برای دامدار و در نهایت ایجاد زیان می‌شود.

در نظر گرفتن دو صفت چند قلوزایی و حذف دنبه برای ایجاد ترکیب نژادی مناسب اقتصادی

دکتر مرادی توضیح داد: از این‌رو در راستای ایجاد یک ترکیب نژادی مناسب به‌منظور دام‌های مولد با بازدهی اقتصادی دو صفت چند قلوزایی و حذف (کاهش شدید) دنبه در کنار سایر صفات اقتصادی (سرعت رشد، کیفیت لاشه، مقاومت و …) مورد تأکید در برنامه این قطب قرار گرفت.

وی خاطرنشان کرد: میزان تولید گوشت به ازای هر میش ایجاد شده در این طرح بیش از دو برابر میزان گوشت تولیدی به ازای هر میش بومی

است که این امر به کاهش هزینه‌های تولید و افزایش درآمد دامداران منجر می‌شود.

مدیر قطب ایجاد نژاد گوسفند چند قلوزا و بی‌دنبه کشور درباره پیشرفت‌های حاصل از فعالیت این قطب پرورش گوسفند چند قلوزا و بی‌دنبه در کشور، گفت: تاکنون طبق عملکردهای رکوردگیری شده، اطلاعات موجود در مرحله الگوسازی است و خوشبختانه همه اهداف کمی و کیفی پیش‌بینی شده در اهداف برنامه قطب محقق شده است و دام‌های مولد ترکیبی ایجاد شده طی نسل‌های مورد بررسی این عملکردها را نشان داده‌اند.

دکتر مرادی توضیح داد: هدف اصلی تشکیل این قطب ایجاد یک ترکیب نژادی پربازده جهت معرفی به سامانه‌های پرورش روستایی و نیمه‌صنعتی در راستای افزایش میزان تولید گوشت قرمز مورد نیاز کشور و جلوگیری از واردات بی‌رویه آن طی دهه گذشته بود. اما متأسفانه به‌علت تأمین نشدن بودجه و اعتبارات مورد نیاز، ادامه طرح از مرحله انجام پژوهش‌ها و عملیات لازم برای ایجاد و آزمایش الگوهای ترکیبی مورد پیش‌بینی فراتر نرفته و عملاً متوقف شده است.

وی افزود: این در حالی است که اگر به‌موقع هزینه‌های مورد نیاز تأمین می‌شد، می‌توانستیم تا به امروز حداقل یک نژاد ترکیبی پربازده را جهت پرورش در واحدهای دامداری روستایی (با در بر گرفتن بیش از ۶۰ درصد جمعیت گوسفند کشور) و نیمه‌صنعتی به شکل تجاری معرفی کنیم. البته الگوی ایجاد شده، به شکل غیر تثبیت‌شده در کشور ترویج شده و مورد استفاده قرار گرفته است.

عضو هیئت علمی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، ادامه داد: به‌طور کلی قطب‌های علمی با هدف ایجاد مزیت‌های علمی و فناوری، گسترش مرزهای دانش و فناوری در کشور و در راستای حل مشکلات اجرایی و توسعه پایدار در زمینه علمی مربوطه در کشور تشکیل شدند. در ایران هم پرورش گوسفند به‌عنوان یک حرفه دیرینه، نقش مهمی در تأمین امنیت غذایی (گوشت و فرآورده‌های لبنی)، ایجاد اشتغال مولد و مفید، تولید ارزش افزوده و ثروت دارد، اما پژوهش‌های انجام شده و مبانی آموزشی متناسب با جایگاه این گونه دامی با اهمیت در کشور نبوده است.

تأکید بر تحقیق در زمینه‌های پرورش و اصلاح نژاد با هدف پاسخگویی به نیازهای سامانه‌های جدید

دکتر مرادی خاطرنشان کرد: با توجه به تغییر تدریجی روش پرورش از سامانه مرتعی به سامانه‌های غیرمرتعی(روستایی، نیمه‌صنعتی و صنعتی)، انجام مطالعات و تحقیقات در زمینه‌های پرورش و اصلاح نژاد به‌منظور تولید دانش و فناوری‌های به‌روز و مورد نیاز جهت پاسخگویی به نیازهای سامانه‌های جدید ضرورت داشت. از این‌رو این قطب علمی با اهداف کلی پیش‌بینی شده برای سایر قطب‌های علمی و با تأکید و تمرکز ویژه بر امور اصلاح نژادی به‌منظور ایجاد یک الگوی اصلاح نژادی و تأمین دام‌های مولد اصلاح شده و اقتصادی مورد نیاز تشکیل شد.

وی، هدف اصلی برنامه قطب ایجاد نژاد گوسفند چند قلوزا و بی‌دنبه در کشور را ایجاد یک ترکیب نژادی تثبیت‌شده (نژاد جدید) با توانایی تولید میانگین حدود دو بره در هر زایش، سه زایش در دو سال(میانگین بره‌گیری ۱.۵ بره در سال به ازای هر میش)، حذف (کاهش شدید) دنبه و چربی لاشه، افزایش سرعت رشد و کاهش ضریب تبدیل خوراک، مقاوم و با کیفیت لاشه بالا به‌منظور افزایش حدود دو برابری میزان لاشه تولیدی با کیفیت به ازای هر رأس میش مولد دانست و گفت: متأسفانه به‌علت کمبود اعتبار پژوهش‌ها متوقف شده است.

مدیر قطب ایجاد نژاد گوسفند چند قلوزا و بی‌دنبه کشور درباره بهترین نژاد گوسفند، توضیح داد: ما نمی‌توانیم نژادی را به‌عنوان بهترین مطرح کنیم. عملکرد هریک از نژادهای دامی و گوسفند متناسب با شرایط پرورش و بازار محصولات مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. در ایران حدود ۲۸ نژاد گوسفند در مناطق مختلف در حال پرورش هستند که هریک از این نژادها دارای یک منطقه و زیستگاه پرورشی و پرورش‌دهنده (ایل، قبیله) خاصی هستند. از این‌رو هر نژاد در زیستگاه پرورشی خود مناسب است و این نژاد ممکن است در منطقه یا زیستگاه پرورشی دیگری عملکرد مناسبی نداشته باشد. برای مثال نژادهای مستقر در مناطق نسبتاً سردسیر کشور برای پرورش در مناطق نسبتاً خشک کشور مناسب نیست.

دکتر مرادی افزود: **به‌طور کلی می‌توان گفت که نژادهای بومی کشور برای پرورش در شرایط مرتعی کشور بسیار مناسب و برتر هستند، چون این نژادها طی قرن‌ها به‌منظور سازگاری با این شرایط پرورشی تکامل**

یافته‌اند.

وی ادامه داد: این نژادها از نظر سرعت رشد، میزان تولید شیر، پشم تولیدی با هم متفاوت هستند و دنبه‌دار بودن نژادهای گوسفند بومی یک مزیت و سازگاری جهت پرورش در شرایط مرتعی است که در مواقع وفور علوفه و خوراک، انرژی مازاد دریافتی را به‌صورت چربی در دنبه ذخیره می‌کنند و در مواقع و فصول کم‌علوفه از این ذخایر برای تأمین انرژی مورد نیاز به‌ویژه جهت تولید شیر برای بره‌ها استفاده و از پخش چربی بر روی لاشه جلوگیری می‌کنند.

عضو هیئت علمی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، گفت: همانطور که گزارش‌های متعدد و منتشر شده نشان می‌دهد، **متأسفانه مصرف سرانه گوشت قرمز در کشور شدیداً کاهش یافته و به حدود ۴ کیلوگرم در سال رسیده است و این بدین مفهوم است که بخش قابل توجهی از جمعیت کشور عملاً گوشت قرمز را از رژیم غذایی خود حذف کرده‌اند که این امر از نظر تأمین پروتئین‌های حیوانی مورد نیاز رشد و سلامت افراد جامعه بسیار نگران‌کننده است.**

تعطیلی تدریجی پرورش سامانه مرتعی علت روند کاهشی میزان گوشت قرمز تولیدی توسط بخش دام سبک کشور

دکتر مرادی با بیان این‌که در ایران همواره یکی از منابع اصلی تأمین گوشت قرمز کشور دام سبک(گوسفند و بز) بوده است، خاطرنشان کرد: طی دهه‌های اخیر به‌علت تغییرات ایجاد شده در رابطه با مراتع و نحوه بهره‌برداری از آن‌ها، بروز خشکسالی‌ها، توجه نکردن سیاست‌گذاران و مسئولان به دام سبک و در نتیجه عدم تدوین و اجرای مناسب و به‌موقع برنامه جامع جهت بهبود عملکرد و افزایش بهره‌وری و تعطیلی تدریجی پرورش سامانه مرتعی میزان گوشت قرمز تولیدی توسط بخش دام سبک کشور روند کاهشی را طی کرده است.

وی ادامه داد: به‌ویژه طی سال گذشته و امسال به‌علت حذف شدید دام‌های مولد، توان و میزان گوشت تولیدی به‌شدت کاهش یافته است که علی‌رغم بسیار پایین بودن بازار تقاضا و مصرف سرانه علائم آن را با روند افزایش قیمت گوشت به خوبی شاهد هستیم.

مدیر قطب ایجاد نژاد گوسفند چند قلوزا و بی‌دنبه کشور، افزود: طبیعی است که چنانچه میزان سرانه مصرف گوشت قرمز بخواهد به حدود ۱۰ سال پیش برگردد، میزان این کمبود و در نتیجه نرخ افزایش قیمت بسیار زیاد قابل پیش‌بینی است و نیازمند خروج مقادیر بسیار کلان

ارز جهت تأمین گوشت مورد نیاز کشور هستیم، کما این‌که در دهه ۹۰ بیش از ۵.۵ میلیارد دلار جهت واردات گوشت قرمز از کشور خروج ارز داشتیم که اگر حداکثر ۱۰ درصد این هزینه جهت اجرای برنامه‌های پرورشی و اصلاح نژادی صرف می‌شد، امروز می‌توانستیم با تعداد دام مولد بسیار کمتر گوشت قرمز گوسفند و با کیفیت مورد نیاز کشور و جهت عرضه با بازارها و تقاضاهای موجود در کشورهای منطقه تولید کنیم و از طرف دیگر باعث توسعه و پایداری اشتغال در سطح روستاها با وابستگی بیش از ۵۰ درصد به دام سبک و تولید و افزایش ثروت ملی شود.

سرویس خبری: دم و طیور و آبزیان

منبع: ایسنا